

23.1.4; 6a (גופא אמר ר' אבהו) → 7a (כיון דקם קם)

1. כי הלל רשע על תאוות נפשו ובצע ברך נאץ ה': תהלים פרק י פסוק ג
 2. לא תכירו פנים במשפט פקטן כגדל תשמעון לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי ושמעיתיו: דברים א:ז
 3. תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון: מלאכי פרק ב פסוק ו
 4. ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: בראשית פרק לו פסוק כו
 5. אלה הדברים אשר תעשו דברו אמת איש את רעהו אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם: זכריה פרק ח פסוק טז
 6. וימלך דוד על כל ישראל ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו: שמואל ב פרק ח פסוק טו
 7. פוטר מים ראשית מדון ולפני התגלע הריב נטוש: משלי פרק יז פסוק יד
 8. ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה' לפני הכהנים והשפטים אשר יהיו בימים ההם: דברים פרק יט פסוק יז
 9. מזמור לזכרון אלהים נצב בעדות אל בקרב אלהים ישפט: תהלים פרק פב פסוק א
 10. ויאמר אל השפטים ראו מה אתם עשים כי לא לאדם תשפטו כי לה' ועמכם בדבר משפט: דברי הימים ב פרק יט פסוק ו
 11. וינא אהרן וינו מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר: שמות פרק לב פסוק ה
 12. ראה ה' והביטה למי עוללת כה אם תאכלנה נשים פרים עללי טפחים אם יתרג במקדש אדני פהו ונביא: איכה פרק ב פסוק כ

- I Revisiting ר' אבהו's observation that both רשב"ג and רבנן agree that a judgment rendered by 2 is invalid
- a Challenge (ר' אבא): rule that if one דין judges, it is valid (but if he erred, he must compensate the wronged party)
- b Answer: it is a case where the litigants accepted him as sole judge
- i challenge: if so, why must he pay?
- ii Answer: they explicitly accepted him on condition that he judge accurately
- iii Question: what was the nature of the mistake?
- 1 Cannot be: that he erred in applying canonized law (טעה בדבר משנה) – the judgment should be nullified
  - 2 Rather: must be that he made an error in judgment
    - (a) Meaning (ר' פ): there is an unresolved dispute in law but the general tendency is towards one position and he rules against it – that is טעה בשיקול הדעת
- II Suggestion: perhaps רשומאל's ruling (validating judgment by 2) is subject to dispute ר"מ/רבנן
- a ר"מ: arbitration requires 3
- b רבנן: arbitration requires only 1
- i Assumption: all agree that arbitration and דין are parallel
- ii Rejection: dispute is whether to compare arbitration to דין (ר"מ: parallel; רבנן: distinct)
- c Suggestion: there are 3 opinions about פשרה; 3 (ר"מ); 2 (רשב"ג) and 1 (רבנן דר"מ)
- i Rejection: רשב"ג really validates ביחיד פשרה; he requires 2 so that they will be witnesses to the arbitration
- d Suggestion (ר' אשי): פשרה requires no קנין; if it did, no one would require 3 (3 required to confirm w/o קנין)
- i Final ruling: פשרה does require a קנין
- III Parameters and value of ביצוע (=פשרה; arbitration)
- a ברייתא: it requires 3, just like דין; once דין is complete, may not arbitrate
- b Opinions of פשרה about value of תנאים
- i ר"א בנו של ריה"ג prohibited, and prohibited to praise an arbiter (v. 1);
- 1 Rather: the law should "cut the mountain" (v. 2), per משה's style; אהרן's approach was פשרה as per v.3
- ii ר"א v. 1 is referring to making a ברכה on stolen food
- iii ר"מ v. 1 refers to יהודה (as per v. 4)
- iv פשרה is the ideal, as the resolution of the conflict between משפט and שלום (v. 5) – as per דוד (v. 6)
- 1 Question: how does ר"א בנו של ריה"ג interpret v. 6?
    - (a) Answer: דוד would execute judgment and then pay the poor man's debt from his own funds
    - (b) Challenge (רבי): this isn't עמו לכל עמו – only for the poor
      - (i) Rather (רבי): it's צדקה for the guilty one, as you removed the גולה from his hands
- c דשב"מ: until the ruling is clear, דין may order them to compromise; afterwards, must stick to דין as per v. 7
- d זבן לקיש until דין is clear, דין can back out; afterwards, he may not, even due to fear of retaliation (v. 2)
- e דיב"ק: if student sees something בדין that his teacher missed, he must speak up as per v. 2
- i And: עדים (v. 8) & דיינים (vv.9-10) must know before whom they are adjudicating and to whom they will be accountable
- 1 However: a דין is only held accountable for what he could reasonably know (אין לדין אלא מה שעיינו רואות)
- IV Definition of דין: נמר רב – when judgment is pronounced
- a דב follows ריב"ק (challenge: ר"ה, ר'ב's student, always offered a choice of פשרה; answer: that's the מצוה)
- i Challenge: if so, ריב"ק is the same as ת"ק (answer: "מצוה" is the difference; ריב"ק – מצוה – ריב"ק – מצוה)
- ii And: different from רשב"מ – whether you may tell them to arbitrate after you know the final ruling
- b Note: others interpret v. 1 as referring to אהרן's reasoning in making עגל עגל (vv. 11-12)
- i And: other תנאים interpret v. 7 as referring to the first thing for which you are judged in עוה"ב (ר' המנונא)